

Intervencijsko izdelane protipožarne preseke ob požaru na Krasu

dr. Jaša Saražin, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 08.08.2022 (<https://doi.org/10.20315/IG.2022.0039>)

Slika 3: Izvedena preseka na cestnem odseku Vojščica - Zagrajec

Za omejitev hitro napredujočega požara se je poveljstvo štaba intervencije skupaj s predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije odločilo za interventno izvedbo presekov ob prometnicah in ob ogroženih objektih. Skupno je bilo v ta namen posekanih približno 50 ha gozdnih površin (ZGS, 2022).

Slika 1: Prostovoljci med izvedbo presekov ob prometnici

Požar na Krasu

Požar, ki je na Krasu pustošil 17 dni in na slovenski in italijanski strani meje skupno zajel približno 5000 ha površin, predstavlja največji požar, ki je zajel območje samostojne Slovenije. Na slovenski strani je zajel približno 3600 ha površin (ZGS, 2022). Pri gašenju je sodelovalo ogromno število enot sil za zaščito in reševanje iz Slovenije in sosednjih držav ter prostovoljcev.

Zaščita objektov

Za zaščito potencilano ogroženih stanovanjskih, industrijskih in strateških objektov, je bil okoli njih izveden posek drevja v širini 20 do 40 m. Marsikje so bile rastja očiščene tudi dostopne poti za gasilska vozila do mest, kjer bi se lahko učinkovito izvajala zaščita (gašenje) objektov.

Slika 2: Izvajanje preseke z bagerjem okoli podjetja Marušič d.o.o., kjer so skladiščene velike količine bukovih desk.

Preseke ob prometnicah

Glede na smer in hitrost širjenja požara so bile izbrane prometnice (javne ali gozdne) na katerih bi bilo mogoče zaustaviti širjenje ognja. Ob teh prometnicah je bil na vsaki strani izveden 20 m širok posek dreves, kar je zagotovilo okvirno 50 m širino preseke, ki je bistveno zmanjšala možnost preskoka ognja ter povečala možnost njegove ustavitve tako s kopenskimi, kot tudi zračnimi silami.

Slika 3: Izvedena preseka na cestnem odseku Vojščica – Zagrajec

Mehanizacija

Sečnjo z motorno žago so izvajali sekači podjetja SiDG d.o.o. in Slovenske vojske ter številni prostovoljci s cele Slovenije in celo italijanskega Krasa, med katerimi so bili kvalificirani gozdni delavci, izkušeni domači uporabniki motorne žage ter prostovoljci brez motorne žage, ki so pomagali zgolj z ročnim orodjem, pri prenosu vej in urejanju prometa. Na nekaterih deloviščih so bili tudi sečni stroji (harvesterji), forwarderji, traktorji z vitlom, gozdarsko prikolico ali muljčerm, bagerji z izkopno žlico, muljčerm ali ščipalcem in forwarder prirejen za gašenje gozdnih požarov. O slednjem smo že pisali (Saražin, 2021).

Slika 4: Ščipalec na begerju

Spravilo lesa

Hitro je postalo jasno, da celoten sočasni transport gozdnih lesnih sortimentov (GLS) iz presek v času trajanja intervencije ne bo mogoč, saj bi s tem zapirali ključne prometnice, ki so jih uporabljale druge intervencijske službe pri gašenju požara. Prav tako pa je bilo v okolici delovišč zelo malo primernih skladiščnih prostorov za večjo količino lesa. Zaradi naštetega, se je na večini delovišč v času interventnega poseka, drevesa zgolj podrlo in oklestilo do te mere, da so bile veje enakomerno razporejene po tleh, kar bi zmanjšalo možnost preskoka požara iz sečnih ostankov v krošnje dreves. Glavnina transporta GLS iz gozdov se je tako začela šele tedaj, ko je bil požar pogašen in je večina interventnih služb zapustila požarišče.

Slika 5: Med interventnim posekom je traktor z gozdarsko prikolico služil predvsem pomoči sekačem med sečnjo in odstranitvi GLS s cestnega telesa. Pred traktorjem je predstavnik tuje medijske hiše, ki je delo budno spremljal.

Potreba po postavitvi preventivnega sistema protipožarnih presek za v prihodnje

Do požara na Krasu je v Slovenskem gozdarstvu pojem »protipožarna preseka« označeval zgolj tip gozdnih prometnic namenjenim protipožarnemu varstvu (Pravilnik, 2009). S požarom na Krasu pa so bile prvič v Sloveniji, v omembe vrednem obsegu, izvedene preseke med krošnjami dreves, ki omejujejo tudi širjenje vršnega požara. Take preseke že dolgo uporabljajo v večini Mediteranskih držav.

Slika 6: Protipožarna preseka ob pomembni prometnici nad Zadrom

V prihodnje bo smiselno postaviti preventivni sistem izdelave in vzdrževanja tovrstnih protipožarnih presek za vse požarno ogrožene gozdove. Zaradi omejenih sredstev in v izogib prevelikim izgubam gozdnega prostora bo potrebno prioritete iskati med:

- Sektorizacijo ogroženega gozdnega prostora (določitev dopustnih razdalj med preseki)
- Varstvom glavnih prometnih povezav (zagotavljanje prevoznosti za izvajanje gašenja ali evakuacije v primeru požara)
- Varstvom stanovanjskih in drugih objektov ter infrastrukture (po prioritetah)

Literatura

Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2009. Ur. l. 4/09.

Saražin J. 2021. Nova generacija gozdarskih zgibnikov BIJOL ter gasilska nadgradnja. InfoGozd - Skrbno z gozdom 2 (5): 16 - 19.

ZGS (Zavod za gozdove Slovenije). 2022. Izjave za javnost o požaru na Krasu.